WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 294. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 18-го грудня 1947. No. 294. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, December 18, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ · Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

АПАРАТ ДЛЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ПЛЯНУ МАРШАЛА ГОТОВИЙ

Вашингтон, 16 грудня. — Кожної хвилини сподіються покликання до життя нової економічної організації, придуманої для переведення Пляну Маршала, а в першу чергу негайної допомоги Европі. Цей апарат, під назвою Адміністрація Економічної Кооперації, склав докупи Білий Дім на підставі різних начерків і його має опринюднити президент Труман в найближчій майбутності, можливе навіть, що ще в біжучому тижні. Крім секретаря Маршала мав би адмініструвати Пляном Маршала ще один високий урядовець, з рангою міністра (секретаря), яким буде мабуть теперішній амбасадор до Англії, Луїс В. Доглес. Департамент стейту матиме велику відповідальність при перевірці матеріялів, які будуть перевожені з Америки до Европи, де знову буде їх відбирати „чужинний директор", відповідальний перед департаментом стейту. Тимчасова негайна допомога, ухвалена конгресом, вистарчить на наглі потреби до кінця місяця березня 1948 р., після чого мусить прийти вже правильна допомога з Програми Видужання Европи. На перший рік передбачують видаток на приблизно 6 більйонів, а уся програма передбачена на 16 більйонів.

НЕГАЙНУ ДОПОМОГУ ОБТЯЛИ В БУДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ.

Вашингтон. — Буджетова комісія палати обтяла негайну допомогу Европі на $88,000,000, хоч обі палати конгресу ухвалили на цю ціль $597,000,000. Ухвала комісії викликала негодування і це виявиться в дискусії в повній палаті. Одначе провідники конгресу радять полишити сенатові вирівнання таких „дрібниць", бо сенат звичайно є щедріший у видатках ніж палата.

АНДЕРСОН ХОЧЕ ОПРИЛЮДНИТИ ЛІСТУ СПЕКУЛЯНТІВ.

Вашингтон. — Секретар рільництва Андерсон запропонував конгресові ухвалити спільну резолюцію, яка давала б йому дозвіл оприлюднити лісту спекулянтів збіжжям та іншими продуктами в майбутності. Це домагання поставив він тому, що Гарольд Стасен в одній зі своїх промов сказав, що дехто з співпрацівників теперішньої адміністрації знав наперед про урядові пляни й використував їх для спекуляції на біржі. Досі закон забороняє оприлюднювати зиски одиниць, коли вони зголошені в формі податкових виказів. Одначе Андерсон натаврував промову Стасена як „невідповідальну балачку", яка не подає правдивих інформацій.

КОНГРЕСОВА КОМІСІЯ ПРОТИ ДЕПОРТАЦІЇ КРАВЧЕНКА.

Вашингтон. — Віктор Кравченко, колишній високий урядовець совєтської торговельної місії в Америці, який зірвав з комунізмом в 1944 році, і написав книжку „Чому я вибрав свободу", віднис першу перемогу у змаганні щоб його не депортувати з Америки. Правнича комісія палати репрезентантів ухвалили дати захист Кравченкові в Америці, доки він не дістане громадянства. Йому признали право осідку в Злучених Державах від дня 18 серпня 1943, отже він може дістати горожанські папери за два роки від дня, коли буде ухвалений закон в його справі.

РАЧЕСТЕР, Н. Й., ОСЕРЕДКОМ АТОМОВИХ СТУДІЙ.

Вашингтон. — Комісія Атомової Сили одобрила $615,000 на побудову будинку й придбання виряду на студії атомової енергії в медичнім центрі Університету Рачестер, в стейті Ню Йорк. Лікарі будуть відбувати тут доповняючі студії над радіюванням і лікуванні недуг при допомозі ізотопів під проводом д-ра Генрія А. Блера.

ЛІК ПРОТИ ТИСНЕННЯ КРОВИ.

Дітройт, Миш.—Фірма Парке Дейвис і Сп. оприлюднює винахід нового ліку на допомогу людям, що терплять внаслідок тиснення крови. Лік називається „етамон хлорід", а співробітники фірми кажуть, що він виказав добрі результати в кліниках, коли його вживали для успокоєння нервових потрясень, які діють на кровні посудини. Д-р Елмор С. Вондер Гайді каже, що він слідив за діянням ліку впродовж двох років на 2,000 пацієнтів у шпиталі в Ен Арбор. Лік є помічний передусім для таких, що терплять від високого тиснення крови. Він помагає теж людям, що терплять від роздуття жил („варікозе олсерс").

ЛУЇС ДОМАГАЄТЬСЯ ПЕНСІЇ ДЛЯ МАЙНЕРІВ.

Вашингтон. — Дж. Л. Луїс, предсідник майнерської юнії, придумав плян, на підставі якого майнери мали б діставати від підприємців річну пенсію по $1,200 річно після 60 літ життя і 20 літ праці в копальнях. Власники кажуть, що тоді тона вугілля коштувати димусе $40.

Колишній помічник секретаря стейту виявляє советські пляни для завоювання світу

Ню Йорк, 17. грудня. — Советські пляни запанування над світом, складені ще в 1944 р. виявив у загальних начерках Адольф А. Берлі, недавній асистент секретаря стейту. Берлі є тепер головою Ліберальної Партії, а свою промову з ревеляціями виголосив перед нюйорським відділом Американської Адвокатської Палати. Він твердить, що Кремль склав ще в 1944 р. програму для опанування Европи й Азії при допомозі Комуністичного Інтернаціоналу, хоч саме в тому часі Совєти були союзниками у війні проти держав Осі. В першу чергу Совєти рішили тоді зайняти Югославію, Грецію, Туреччину й Іран. Коли цей плян їм не вдався тоді, вони шукають тепер способів його довершити, отже вони хочуть знівечити Плян Маршала, придуманий на видужання Европи. Наміри Совєтів пізнати наперед все з їхньої пропаганди, сказав Берлі. Совєти склали програму світової революції і від неї не відступають, як це слідно з їхніх виявів. Коли в 1944 р. вони перестали співпрацювати з вугільною комісією в Европі і негайно відновили свої пляни в справі европейської господарки.

РОСІЇ НЕ ВДАСТЬСЯ САБОТАЖ, КАЖЕ ОСТИН.

Шікаго. — Росія бачить уже, що її саботаж вспраді видужання Европи не вдається — сказав Ворен Остин, американський делегат до Обєднаних Держав у своїй промові на зібранні Американської Федерації Фармерського Бюра. Одначе це не значить, що успіх при відбудові Европи вже запевнений. Досі саботаж Совєтів проявлявся у крику та застрашуванні і саме ця метода їм не вдалася. Це, навпаки, причинилося до приспішення ухвали негайної допомоги для Европи.

Предсідник Комісії Атомової Енергії Злучених Держав, Дейвид Ліліентал, у своїй промові на згаданому зібранні виявив, що атамова енергія може бути використана для збільшення кількости харчових продуктів.

ПІДГОТОВА ДО ПРОТЕСТАНТСЬКОГО СОБОРУ ЦЕРКОВ.

Ню Йорк. — Провідники протестантських церков із Злучених Держав, Канади, Чехії й Німеччини відбули зібрання в домі Кальварійської церкви при Ґремерсі Парк, в справі скликання першого засідання Світового Собору Церков в Амстердамі, в Голандії, в днях 22 серпня до 5 вересня 1948 р.

У нарадах взяли участь 150 осіб, як духовних, так ісвітських. Предсідником був Чарлз Тефт з Синсинаті, а секретарем д-р Генрі Смит Лайпер з Ню Йорку. Собор має коштувати $250,000.

Відбувся зізд української еміграції в Европі

ВИБРАНО НОВИЙ КОАЛІЦІЙНИЙ ПРОВІД ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА (Ц.П.У.Е.); ВАСИЛЬ МУДРИЙ ПЕРЕВИБРАНИЙ ГОЛОВОЮ.

В днях 14, 15 і 16 листопада 1947 р. відбулося в українському таборі в Діллінгені продовження II. Зїзду Центрального Представництва Української Еміграції — Центрального Українського Допомогового Комітету в Німеччині.

На Зїзді обрано нові органи ЦПУЕ, на основі нового статуту, в такому складі:

Управа ЦПУЕ: Голова ЦПУЕ — ред. Василь Мудрий; заступник голови — проф. Михайло Ветухів; заступник голови — о. д-р Іван Гринюх; головний секретар — д-р Никифор Гірняк. **Керманичі Відділів:** 1. Організаційний — д-р Степан Галамай; 2. правної охорони — д-р Ст. Витвицький; 3. культури та освіти — проф. Леонід Білецький; 4. суспільної опіки — проф. Іван Розгін; 5. організації праці та господарства — ред. Микола Степаненко! 6. інформації — ред. Зенон Пеленський; 7. для справ переселення — д-р Роман Глинка; 8. організації жіноцтва — Ірина Павликовська; 9. організації молоді — мгр. Ярослав Рак; 10. фінансів — проф. Іван Замша. Понадто до складу Управи ЦПУЕ входять як заступники голови — голови англійської та французької зональних ПУЕ. **Заступники Управи ЦПУЕ:** 1. д-р Микола Ценко; 2. д-р Яків Маковецький; 3. інж. Атанас Мілянич. **Контрольна Комісія ЦПУЕ:** 1. інж. Василь Бибик; 2. дир. Володимир Блавацький; 3. дир. Василь Болюх; 4. проф. Іван Вовчук; 5. Іван Шабельський. **Центральна Виборча Комісія:** 1. мгр. Евген Менцінський; 2. дир. Микола Бігун; 3. мгр. Ярослав Дзиндра; 4. мгр. Евген Лозинський; 5. проф. Михайло Олексіїв; 6. д-р Роман Слюзар; 7. суддя Юрій Лінгарт; 8. мгр. Ростислав Зелений. **Президія Головної Ради:** голова — проф. Борис Андрієвський; секретар — ред. Богдан Кравців; заступники голови: — д-р Володимир Комаринський, д-р Микола Масюкевич, інж. Кость Туркало. **Голова Найвищого Громадського Суду:** д-р Тимофій Мацьків, обраний був на II. Зїзді ЦПУЕ в Регенсбургу, в міс. травні. Вибори Центральних Органів ЦПУЕ пройшли на основі коаліційного порозуміння у дружній, спокійній атмосфері та при персональному голосуванні, майже одноголосно.

СОВЄТСЬКА ДЕВАЛЮАЦІЯ — НАЙСТРАШНІШИЙ ГРАБУНОК НАРОДУ. НАЙБІЛЬШЕ ПОТЕРПЛЯТЬ СЕЛЯНИ; КРЕМЛЬ МОЖЕ ПЕРЕЧИСЛИТИСЬ.

Москва, 16. грудня. — Сьогодні тут почалася виміна десять старих совєтських рублів за один новий. В банках не спостерігається великого руху, натомість він помітний в магазинах, де теж принімають старі рублі по курсі десять за один новий. Це з черги свідчить, що привілей виміни зложених в банку до 3,000 рублів по курсі один за один не має жодного значення для народу. Совєтська преса і пропаганда великим галасом про „мудрий" крок уряду, про „чергове скріплення совєтської держави" і тим подібними небелицями намагається приглушити крик розпачі немилосерно ограбленого урядом народу. Пропагандивне „зменшення" цін на продукти не стоїть в жодній пропорції до страшного ошуства, якого Кремль знову допустився над населенням, зменшуючи в десятеро вартість потом і кровлю та невольничими працями зароблених рублів. На новій „переоцінці" найбільше потерплять селяни. Під час і після війни, як і за всі попередні роки в Совєтах завжди був найбільший брак всіх продуктів. Але в заміну за пролиту під час війни кров, совєтські диктатори давали робітникам дещо більші платні, обіцюючи скасувати опісля пайкування і тоді кожний міг би зароблені гроші відповідно використати на поліпшення свого злиденного життя. Тепер пайки скасовано, але рівночасно зменшено вдесятеро вартість гроша. Кремль знову страшно обдурив своїх рабів, потішаючи їх „скріпленням совєтської держави", яку кожний з її громадян вже сотні разів прокляв. В закордонних коментарах підкреслюється, що Кремль цим разом міг би перчислитися в своїх розрахунках. Кореспонденти підкреслюють велике обурення серед загалу, що вже явно проявляється в одвертих наріканнях, не зважаючи на терор. Економічні специялісти закордоном одноголсно стверджують, що нові заходи совєтського уряду не є ані „девалюацією", ані „переоцінкою" рубля, а тільки найбільш брутальним грабунком, доконаним урядом над своїм власним народом.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПРОГОЛОШЕННЯ ТИМЧАСОВОГО УРЯДУ „ВІЛЬНОЇ ГРЕЦІЇ".

Париж, 16. грудня. — В міжнародніх дипломатичних колах вважають, що в найближчих днях буде проголошений на опанованих большевицькими партизанами північних районах Греції тимчасовий уряд „Вільної Греції", що його мали б зразу визнати, якщо не сам Совєтський Союз, то бодай його сателіти. Французька комуністична преса сьогодні подала „з поінформованих джерел", що створення „уряду вільної Греції" є вже тільки „справою кількох днів". В дипломатичних колах стверджується, що здійснення цеї вже давно заповідженої „погрози" мало б бути безпосередньою відповіддю Москви зірвання конференції Ради закордонних міністрів в Лондоні та дальшим розпачливим кроком в боротьбі проти Америки і її допомогової акції для відбудови Европи.

ПІСЛЯ ЗІРВАННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛОНДОНІ

БЕВИН ОБВИНУВАЧУЄ БОЛЬШЕВИКІВ ЗА СПУСТОШЕННЯ НІМЕЧЧИНИ.

Лондон, 16 грудня. — Зірвання конференції Ради закордонних міністрів в Лондоні вважається теж зірванням останньої можливости наладнати співпрацю між большевицьким Сходом і демократичним Заходом. У висліді вважається за певний поділ Німеччини на совєтську і західню та окрему політику в обох частинах. Секретар стейту Маршал обідав сьогодні з французьким міністром закордонних справ П. Бідо а у французьких дипломатичних колах вважають, що одним з найблищих заходів західних великодержав в справі наладнання відносин в західній Німеччині буде злука французької зони з американсько-британською „Бізонією". Британський секретар закордонних справ, Ернест Бевин, сьогодні знову забрав слово на тему совєтської політики в Німеччині, заявляючи, що большевики вже забрали зі своєї зони „багатобільше" ніж 7 більйонів долярів та понад 70 процент німецької продукції. Бевин твердить, що большевики старанно закривають своє повне спустошення східної Німеччини, перекручуючи рівночасно та фальшуючи факти з американсько-британської політики.

МОЛОТОВ В ДОРОЗІ ДО МОСКВИ.

Лондон, 16 грудня.—Негайно після зірвання конференції Ради закордонних міністрів, совєтський міністер Молотов, на чолі частини своєї делегації виїхав до Москви двома спеціяльними літаками. Совєтська делегація на цій конференції була чисельно більша ніж всі три інші разом. Зупинившись коротко в Берліні, Молотов сьогодні відлетів дальше. Перед двома днями з Москви повідомлено, що Сталін закінчив свій відпочинок над Чорним морем і теж вернувся до Москви.

ПЛЯН НІМЕЦЬКОГО УПРАВЛІННЯ „БІЗОНІЇ".

Франкфурт над Майном, Німеччина, 16 грудня. —Німецький керівний комітет американсько-британської „Бізонії" приготовив плян реорганізації існуючої там німецької Економічної Ради, на підставі якого ця Рада практично перепинілася б в уряд цеї частини Німеччини з усіми законодатними та екзекутивними правами, за виїмком закордонної політики та дипломатичного представництва. В найблищому часі відбудеться в цій справі конференція з американським і британським військовими губернаторами. Німці відмовляються робити будькякі заходи, що могли б в майбутності перешкодити до обєднання цілої Німеччини.

ФРАНЦУЗИ ВДЯЧНІ АМЕРИКАНЦЯМ ЗА ВЕЛИКОДУШНІСТЬ.

Париж, 16 грудня. — До Франції зближається американський пароплав з вантажем допомоги для французького народу, зібраної відомим „Потягом Дружби". Французька Асамблея ухвалили одноголосно і з комуністами включно висловити американському народові подяку за його великодушність. На завтра після полудня приготовляється в порті Ле Гавр великі паради з приводу причалення корабля.

БОЛЬШЕВИКИ ТІЛЬКИ ПОЧИНАЮТЬ ЕВАКУВАТИ БОЛГАРІЮ.

Лондон, 16 грудня. — Всупереч офіціяльним совєтським повідомленням, мовляв минулої неділі останній відділ совєтського війська залишив Болгарію, евакуючи її згідно з мировим договором, неофіціяльні повідомлення зі Софії стверджують, що большевики тільки почали евакуацію. Американський уряд повідомив мадярський про відкликання з країни всіх американських військових сил, згідно з постановою договору.

СОЮЗНИКИ ДОЗВОЛИЛИ ІТАЛІЇ ВИКОРИСТАТИ ДЛЯ ІНДУСТРІЇ МАТЕРІЯЛ З ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ.

Рим, 16 грудня. — Амбасадори Злучених Держав, Британії, Франції і Совєтського Союзу поінформували сьогодні італійське міністерство закордонних справ, що їхні уряди погодилися змінити відповідний уступ мирового договору, що зобовязує Італію затопити всі підводні човни, які її залишилися з кінцем війни, та дозволяють розібрати ці човни і матеріял з них використати для індустрії.

ЩЕ ОДИН БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ „ДОГОВІР".

Букарешт, Румунія, 16 грудня. — Югославський „гауляйтер" Сталіна на Балканах, „маршал" Тіто, дожидається завтра в столиці, де мав би підписати югославсько-румунський договір приязні і взаємної допомоги. Тіто в останніх тижнях відвідав Болгарію і Мадярщину, у висліді чого з цими країнами підписано такі договори.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3. 1917 authorized July 31. 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА НЕВДАЧА

Нема можливости погодити демократію з тоталітаризмом. Це є наука з останніх нарад Ради Закордонних Міністрів у Лондоні. Отже треба було витратити ще три тижні, щоб ще раз прийти до переконання, що годі демократії зі Советами до чогось зговоритись, коли не ідеться їм постійно на уступки, а властиво не приймається цього, що вони диктують.

Представники Злучених Держав, Британії та Франції, наслухавшись у Лондоні старих і нових наклепів Молотова, прийшли згідно до переконання, що ліпше було б, щоб тих нарад взагалі не було. Що більше, вони застановлялись навіть над таким, чи взагалі ще того роду наради скликувати, чи ліпше здійсняти програму миру в Европі без Советів.

Наради в Лондоні виявили, що західні демократії творять тепер спільний фронт і говорять одною мовою, а Совети стоять окремо і думають та діють інакше. В Лондоні виявилось наглядно, що властиво іде тут не так про різницю в поглядах, як треба поступити з Німеччиною та Австрією, але про засадничі речі, про окремі світогляди, які не можна зі собою погодити. Це не стояли в Лондоні три потуги проти одної, а тільки демократичний світ проти тоталітарного. Бо коли іде про закиди Молотова, звернені проти Злучених Держав та Британії, то нема в нікого ніякого сумніву, що вони фалшиві. Це виразно підкреслив британський міністер закордонних справ Бевин. Советам іде тепер про це, щоби мати ще комуністичну Німеччину та Австрію, себто двох більше своїх сателітів, з диктатурами, та іншими лихами тоталітаризму. Знов Злучені Держави, Британія та Франція хочуть бачити нову Німеччину демократичною, дійсно демократичною, з владою, вибраною самим німецьким народом шляхом голосування, чужими не не контрольованого. Отсе є властиві різниці в поглядах тих двох таборів, що тепер радили в Лондоні над справою Німеччини та Австрії. Наради переконали усіх, що вже не існує ніяка аліянтська, воєнна спілка, бо в мирі вона не може в нічому дійти до згоди тому, що Совети не хочуть у нічому уступити. Совети хочуть панувати над цілою Европою самі одні, не бажаючи з ніким цеї влади ділити. В цьому сук цілої справи.

Так кінчиться „воєнна ідилля", себто воєнними обставинами створена дивовижна спілка тоталітарної Москви зі західніми демократіями. Не можна певно сказати, чи ще не будуть інші спроби цю спілку продовжувати. Проте можна певно твердити, що коли б цей абсурд ще далі продовжувався, то це бумо б уже дійсно трагічним для Европи і світу. Це вже остання пора, щоб західнім демократіям взятись за реорганізацію світу самостійно, на демократичних засадах, згідно з принціпами Атлантійського Чартеру, не зважаючи на Совети та ці нещасні договори, що були з ними заключені і ними попомані. Було б дуже сумно, коли б західні демократії не витягнули ще й з цеї невдачі розумного заключення.

Велика перемога української ідеї

З ПРИВОДУ ДРУГОГО ЗЇЗДУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Майже в тому самому часі, як в Ню Йорку радили зібрані на першій Панамериканській Українській Конференції представники зорганізованого українського громадянства Злучених Держав Америки, Канади, Бразилії, Аргентини, Парагваю і Уругваю, в місті Ділліґен в Німеччині відбувся вже другий з черги Зїзд Української Еміграції в Европі, зорганізованої в Центральному Представництві. На Зїзді, що радив в днях 14, 15 і 16 листопада, були заступлені всі українські партії і групи і на ньому чи не вперше в ширшому маштабі повністю і яскраво перемогла ідея єдности і спільної праці для спільної мети. Докищо — нам бракує ще всебічних коментарів української европейської преси відносно цеї події. Проте, приватні інформації, листи і переслані нам повітряною поштою деякі часописні завваги потверджують цю першу велику перемогу української еміграції в Европі на шляху до обєднання всіх своїх сил в боротьбі і праці за спільні ідеали. Для інформації американських українців про успіх їх братів в Европі, передаємо в скороченні звіт і оцінку Зїзду, надруковану в „Часі" з 23-го листопада і підписану ред. Романом Ільницьким.

* * *

Пропагандивна підготовка.

Другий Зїзд української еміграції, що відбувся 14, 15 і 16 ц. м. в Ділліґені, був тільки другою частиною того ж Зїзду, який започатковано у травні ц. р. в Реґенсбурґу. Мабуть, ані один Зїзд, який досі відбула українська еміграція в Німеччині, не втішався такою широкою увагою громадянства і не спричинив такої широкої дискусії на сторінках преси, як саме цей останній в Діллінґені. Вже від місяців різні автори, з різних політичних середовищ підготовляли його вирішення своїми виступами в пресі, намагаючись так, чи інакше перерішити його вислід. З перспективи вже завершеного Зїзду, який закінчився для багатьох надсподівано добрим, а то й блискучим вислідом — треба оцінити переведену пресову передзїздову пропаганду за явище позитивне. Вона виявила всі різниці поглядів між противними сторонами й звернула увагу учасників Зїзду на те, що перед ними лежить велике й невідкладне завдання: або довести до спільного знаменника всі діючі серед української еміграції сили, погляди і змагання, або показатися заслабими до таких вирішень і тоді лишити українську еміграцію серед хаосу й розбиття. Делегати показалися гідними того довіря, з яким українські виборчі маси передали їм свій мандат. Вони поставили справу національного добра на перше місце й створили нам громадський центр на найширших громадсько-політичних основах, запевняючи йому всі можливі атрибути авторитету й тривкости.

Розподіл сил на Зїзді.

У пятницю 14-го ц. м. Зїзд розпочався під знаком великої невідомої. Всі очікували першого голосування, що мало творити першу пробу сил між політичними партнерами, які зявилися на Зїзді й мало остаточно вирішити, хто на ньому має більшість і на кім буде лежати найбільша відповідальність за його успіх, або неуспіх. І хоч Зїзд у Реґенсбурґу виявив, що більшість делегатів походила з табору, який противиться політиці сил обєднаних в КУК, то все таки Зїзд у Діллінґені міг виявити значні відхилення. Пристрасна пресова полеміка й широка пропаганда могли переконати одного чи другого делегата, який міг здекляруватися не по тій стороні, по якій стояв у Реґенсбурґу.

Перша проба сил прийшла тоді, коли предсідник Зїзду поставив Зїздові під вирішення справу участи професійних спілок у Загальному Зїзді з правом рішального голосу. Справа ця творила одну з найбільш засадничих різниць у поглядах між прихильниками КУК-у і його противниками. Перші ужили всіх аргументів, щоб допустити ці спілки до участи в Зїзді, а другі з такою самою рішучістю противилися цьому. Вислід голосування виявив, що 60% делегатів є проти допущення цих спілок до участи в Зїзді і тим самим вияснив відношення сил на залі: КУК був у меншості. Його противники мали рішати про майбутній напрям розвитку нашого громадського життя в Німеччині. З признанням і сатисфакцією стверджуємо нині, що Зїздова більшість запрезентувалася з найкращого боку: висока відповідальність, поміркованість і правдивий патріотизм та воля довести за всяку ціну до компромісу й консолідації української еміграції визначали її впродовж усіх нарад Зїзду.

Більшість робить жест.

Напруження між противними сторонами на Зїзді доходить до свого вершка тоді, коли меншість своєю непарляментарною поведінкою не дозволяє докінчити промови одному бесідникові із більшости і коли Зїзд вирішує відкинути від участи в Зїзді всі без винятку професійні спілки. Опозиція не погоджується з таким вирішенням. Вона мобілізує всі свої аргументи і сили до протиудару. Рано другого дня, вона делегує двох своїх речників д-ра Льва Ганкевича і д-ра Комаринського, які намагаються довести до зміни вчорашнього рішення. Виступ д-ра Льва Ганкевича викликає розчарування між його прихильниками і здивування серед противників. Д-р Комаринський мотивує своє становище правничими аргументами. Заля їх сприймає і передумує. Та все таки ще не відомо, чи зміна рішення наступить, чи ні. Тоді виступає інж. Омелян Тарнавський. Його виступ патетичний, але щирий і правдивий. Робить враження на всіх, на прихильників і противників. Делегати мусять рішитися. Більшість мусить здобутись на жест супроти меншости в імя єдности національних сил. І більшість на той жест рішається. Серед великого напруження цілого зїзду предсідник заряджує тайне засідання з виключенням усіх гостей і навіть представників преси. На тайному засіданні до слова приходить цілий ряд промовців і між ними сот. Богдан Панчук з Лондону. Всі промови бесідників навіяні глибоким зрозумінням ситуації, серед якої відбувається зїзд, і свідомістю, що він має вирішити про моральний стан цілої еміграції на найближчий час. По промовах приходить рішення: більшість зміняє своє попереднє становище й допускає до участи в Зїзді чотири професійні спілки й організації. Зроблено першу злагоду, яка уможливила опісля зложити коаліційний склад нової управи, що було третім і найбільшим успіхом зїзду в Ділінґені. Більшість і меншість здали свій іспит зрілости.

Корпоративізм чи виборність?

Гарячий спір про право професійних спілок на Зїзді був не тільки випливом конюнктуральних причин. Йшлося тут про вирішення принципів, за якими має бути побудоване ціле наше еміграційне життя в Німечині. Зїзд мав вирішити, чи та велика ідея, яку дотеперішня УправаЦПУЕ поклала в основу побудови нашого громадського життя, отже, ідея виборности всіх органів української самоуправи на чужині, має залишитися й надальше обовязуюча, чи, навпаки, має бути заступлена ідеєю корпоративізму або сумішно двох цих принципів. Дотеперішній Управі ЦПУЕ, поза всіми недоліками, які так вона, як і кожна інша організація, мусить виказувати, треба признати одну велику заслугу: вона чітко накреслила напрямні і ясно спрецизувала ідеї, на яких має бути побудоване наше життя на чужині. Ця Управа недвозначно стала на становищі, що відповідальність за наше життя на еміграції повинна бути зложена посередно в руки найширших кругів українських виборців. Вони мали рішати про те, хто буде їх очолювати і хто буде їх ідейно й організаційно вести. Цій ідеї, в останньому часі, виставлено в противагу нову. З кругів опозиції вийшла думка, щоб відповідальність за ціле наше громадське життя перекинути тільки на представників поодиноких організацій, товариств і професійних союзів. Ці дві ідеї зударилися вперше на Зїзді в Реґенсбурґу, вруге в пресовій полеміці і оце втретє на Зїзді в Діллінґені. У всіх трьох випадках зудару переможною рукою вийшла друга ідея, якою є Загальний Зїзд, та заявилася недвозначно за виборністю, а відкинула корпоратизм. На будуче до участи в Еміграційному Зїзді будуть допущені тільки виборні представники від найширших мас нашого населення. Так передбачує ново-ухвалений статут. Вийняток творять тільки наші Церкви, які будуть мати право брати участь у Зїздах у характері почесних гостей з можливістю скористатися правом брати участь в голосуванню.

Обєднання чи розбиття?

Зїзд мав обміркувати ще одно питання, яке мало стати пробою його сил і мірилом громадського й політичного вироблення. Йшло про те, чи наша еміграція має так, як і досі, бути обєднана в одному своєму диспозиційному і репрезентаційному центрі, незалежно від розподілу Німеччини на три окупаційні зони, чи може на місце цього одного центру має повстати три, кожний для осібної зони. Йшло ні більше, ні менше тільки про єдність чи розбиття української еміграції. Треба визнати, що бій, який розгорівся довкола цих двох концепцій, був проваджений наскрізь льояльним способом. Рішало ні що інше тут, як тільки сила й переконливість аргументу. І коли перемогла перша концепція, себто ідея одного ЦПУЕ для всіх трьох зон, то лише тому, що за нею стояла більша сила аргументу й незаперечний інтерес українських емігрантів й української справи на чужині в цілому. Узгляднюючи все таки своєрідність відносин на поодиноких зонах, новий статут допускає там відмінну побудову організаційної системи, але все таки підчиненої одному центрові. Додатково створена Міжзональна Президія є тільки органом Ц. П. У. Е. і буде мати завдання особливо займатися тими справами, які мають виразно міжзональний характер. Збереження єдности української еміграції, не дивлячись на поважні відосередні сили, які діяли на Зїзді, треба визнати за дальший великий здобуток делегатів Зїзду.

Українська самоуправа на чужині.

Органи й система ЦПУЕ набрали в останньому часі ясного характеру: ЦПУЕ це не товариство і не звичайна організація, а українська самоуправа на чужині. Це українські адміністративні органи. Це сурогат тої управи й адміністративного апарату, які будує собі кожна суспільність у своїй власній державі. Для розкинених по чужих землях і державах, українські громадські діячі, поставили свою концепцію організації розпорошених національних сил в системі своєї самоуправи. Важливість такої концепції така велика, що її ніяк не можна перецінити. Вона крім того, що зберігає нам почуття моральної й організаційної єдности, крім того, що будує нам українську спільноту на чужині, є ще й великою школою, в якій переходять вишкіл наші адміністратори, що мають зайнятися може вже незадовго далеко більшою та важливішою будовою, бо будовою власної держави. Така система збудована не тільки в Німеччині, вона повстала у формі центральних краєвих комітетів у всіх державах Европи й Америки. Та все таки найбільшого розголосу здобула наша самоуправа в Німеччині в формі ЦПУЕ, у СШ в формі Злученого Американського Допомогового Комітету і в Канаді в формі Українського Канадійського Фонду. Ідеться про те, щоб приучити всіх українців розглядати ті організації під таким аспектом і в звязку з тим виробити у відношенню до них відповідне наставлення. Раз на завжди українська еміграція мусить погодитися з тим, що двох самоуправ, ані в державі, ані на чужині бути не може. З цього походить, що всі сили, які діють серед нашого громадянства на чужині, мусять вміститися в рямах цеї самоуправи. Останній Зїзд поставив крапку над і; він раз на завжди визначив характер і ролю ЦПУЕ в нашому житті і протиставився й анархії, й абсурдові. Велика ідея понаддержавного обєднання наших громадських самоуправ у одному світовому осередкові, яку висунула уступивша Управа ЦПУЕ не знайде уже більше по українській стороні поважніших перешкод.

Коаліція чи відповідальність одного?

На Зїзді ішло про велику справу: ішло про те, чи відповідальність за провід нашої громадської самоуправи в Німеччині перейме на себе коаліція всіх сил, що діють на еміграції, чи спаде вона тільки на одну із них. На Зїзді мало показатися, чи наші політичні сили уже настільки дозріли і настільки набрали почуття відповідальности, що є здібні й готові стати побіч себе до праці на неполітичному відтинку нашого життя, чи ні. На радість цілому Зїздові і на втіху цілій еміграції наші політичні партії здали іспит зрілости з блискучим вислідом. На Зїзді створено коаліцію всіх наших політичних сил і прийшло до зговорення між тими, які ще вчора, здавалося, стояли на крайніх полюсах. Віднині відповідальність за громадський сектор нашого життя лежить на всіх без винятку. Його розцвіт буде заслугою всіх, а за його упадок не відхилиться від відповідальности ніхто. І хоч дотеперішня Управа була також коаліційна, бо входили там і націоналісти і УНДО і УНДС і Гетьманці, то все таки склад нововибраної Управи є яскравіший, а поодинокі партії свідомо виделегували там своїх відпоручників.

Потреба сходитися і спільно рішати.

Стеження за останнім Зїздом у Діллінґені залишило нам ще одно цінне спостереження: відчуженість поодиноких політичних наших сил між собою і їх розсвареність походить також не в малій мірі від того, що ми, українці, ще не створили для себе форуму, на якім ми могли б постійно сходитися і вирішувати справи, щодо яких і різнимося і погоджуємося. Коли б такий Зїзд як у Діллінґені тривав не три дні, а кілька місяців, так як триває нормальний час нарад державних парляментів, то ми не тільки віримо, але ми й переконані, що там вдалося б в короткому часі узгіднити, або бодай наладнати співпрацю у всіх справах, які дотичать нашого збірного життя і то не тільки на громадському, але й на політичному відинкові.

В Ділінґені здобула тріюмф ідея коаліції, виборности, і спільної репрезентації цілої української еміграції в одному центрі.

* * *

Перебіг і вислід Зїзду Української Еміграції в Европі, рівночасно з перебігом та вислідом Панамериканської Української Конференції в Ню Йорку створюють нове положення та започатковують нову фазу в історії українських сил поза Україною. Вони збуджують нові надії та дають нову віру в кінцеву перемогу великої української ідеї, для якої ці сили обєднуються.

Юрій Вухналь.

ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ФЕДЬКА ГУСКИ

6)

— Важко тепер, братці, дівчину путящу знайти — дуже важко! Вже в загсі розглядів, що за пташка, а то б — пропадай молоде життя моє! Після отого конфлікту з Дуньчиними батьками я припинив з Дунькою всякі стосунки й почав ходити до Мотрі. Ходив я, ходив — горнеться дівчина до мене, а я візьми та й бухни.

— Ходімо в загс.

А вона:

— Ходім.

Зібралися й пішли.

— Прийшли, а там черга, та така, як на гріх — і в хаті не вміщається. Стали ми на дворі й стоїмо. Стоїмо, а воно мороз, невесело стало мені, думки сумні заворушилися про життя молоде і т. ін. Глянув на молоду, стоїть вона посиніла й посміхається до мене.

„І чого б ото, думаю, посміхатися?"

Став докладніше фотографію її розглядати — незавидна фотографія: у мене носик, а в неї ціла носюра, а в дітей, думаю, од такої спадщини що буде? Горнеться вона до мене:

— Чи скоро там, Федю!

— Не вмреш, — кажу, — почекаєш, не така вже й цяця.

Вона тоді:

— А ти що?!

А я:

— Та не те, що ти!

Вона мені:

— Хто ти?!

Я їй:

— Я!

Вона до мене, а я до неї, я слово, вона десять. Я тоді рішуче:

— Ти, — кажу, — що, на розрив нариваєшся?

— Плювала я на тебе й на розрив твій! — кричить вона.

— Я тебе, — кажу, — плюну, чортова зазноба!

За криком не зчулися, як і черга наша дійшла до столу.

— Товариші, не затримуйте, реєструйтесь швидше, — гукає реєстратор. — Згодні? Хочете записатись?

Я до нього:

— Та що мені життя не миле, щоб я з оцією тигрою записався? — та од столу.

Гуска замовк, а згодом знову зідхнув і сумно сказав:

— Важко тепер знайти путящу подругу життя, дуже важко...

Ініціятива.

— А то ви, папашо, здря мене словами нехорошими взиваєте, — промовив Андрій Книш, скидаючи з лівої ноги чобіт. Почухав п'яту, скинув другий і поліз на піч.

— Хіба мені, думаєте, важко кізяки з хліву вичистити, або Маньці різки нарізати, — то все пусте, жаль бере тільки, що ініціятиви своєї прикласти нікуди, от що, папашо.

Далі поклав ногу на комин, руки під спину до гарячого череня, і знову звернувся до батька:

— Ви, папашо, правильно мислити не можете, ви так — таки гляньте на наше господарство з точки зору політичної економіки і побачите, що не господарство, а пережиток старого капіталістичного общества, важкі наслідки царського режиму, що триста років гнітив робітничу клясу і селянство, — он що, а ви мене попрікаєте, так би сказать, паразитом узиваєте. Ви мені „фордзон" дайте, тоді я вам покажу, як хазяйнувати.

Андруша потягся й солодко позіхнув.

— Хіба в нашому хазяйстві я можу ініціятиву прикласти, коли я, папашо, реальних наслідків у цьому не бачу, хоч-не-хоч — „упадочний настрій" буде. Щоб не бути голословним, я вам факти наведу, наприклад, „фордзон", папашо, — сів я на нього, придавив відповідну пружинку (Андру-

(Докінчення на стор. 4-тій).

ПРОПАМЯТНЕ ПИСЬМО В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ

— до —

ЗАГАЛЬНОГО ЗІБРАННЯ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ Й СОЦІЯЛЬНОЇ РАДИ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

— від —

ПАНАМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІ.*)

(Переклад з англійського).

Народовбивство (GENOCIDE— дженосайд) — це теперішня політика советської Росії в Україні.

Ми, зібрані на цій нашій Панамериканській Українській Конференції в місті Ню Йорку, правильно вибрані представники українців Америки, Канади, Бразилії, Аргентини, Параґваю й Уруґваю та речники їх краєвих організацій, на підставі одноголосно прийнятої резолюції звертаємо увагу Загального Зібрання Обєднаних Держав і прилюдної опінії цілого світу на політику народовбивства (GENOCIDE), яку Советська Росія й її сателіти з розмислом застосовують супроти понад 40-мільйон. українського народу у його рідній, одначе большевиками опанованій Україні, і насамперед проти тих, що призначили своє життя й майно на здійснення вікового ідеалу звільнення України від чужого панування й встановлення вільної, суверенної й демократичної української держави, правленої народом, з волі народу й для народу.

Одночасно ми апелюємо до Загального Зібрання поробити належні заходи для припинення цеї нелюдської політики народовбивства, придуманої на знищення свободолюбного українського народу як національної, культурної й релігійної цілости.

Ми зокрема звертаємося до Загального Зібрання Обєднаних Держав, щоб воно відповідно зареаґувало проти недавнього таємного договору між Советською Росією й її двома сателітами — Польщею та Чехословаччиною, на підставі якого вони мають обєднати свої сили й ресурси у змаганні до знищення українського визвольного руху, головно його авангарду, легендарної геройської УПА (Української Повстанчої Армії), що перша підняла боротьбу проти нацистичних наїзників в Україні а допомігши розгромити й перемогти їх, почала партизанську війну проти советських окупантів України у своїм геройчнім і лицарським змаганні до її визволення.

Цей останній епізод в традиційному геройчному змаганні українського народу за свободу, іменно намагання трьох держав знищити тих, які змагають до звільнення своєї батьківщини, є ознакою відносин і положення, серед яких український нарід змушений жити під російським пануванням. Це справжнє мучеництво, навряд чи відоме досі в історії. Бо коли деякі народи й раси зазнавали подібної долі раз, чи другий, то Голгофта українського національного терпіння збоку різнородних панівних російських режимів була повна й безконечна. Українці зазнали її в цілій повноті, і не періодично, але безупину впродовж цілої своєї трагічної, хоча й геройчної історії.

Україна головною перешкодою для російської експанзивности.

Причиною цього є обставина, що ще з тих часів, коли Росія була відома як Московія, вона все зустрічала в українськім народі головну перешкоду у своєму поході для поширення російських кордонів коштом всіх моральних цінностей та людських прав і терпінь.

Як колись українці були справжнім заборолом західньо-европейської цивілізації проти безупинних наїздів варварських орд з азійських степів, при чому — треба згадати — вони ослабили себе самі як нація, так ще з тих часів вони становлять на свій лад головне забороло проти традиційного і безоглядного російського експанзивного походу, який у теперішній комуністичній формі приносить невисказанні фізичні терпіння, пониження людського духа та знищення благородних основ і цінностей людського життя.

У відплаті за український опір російські державні режіми користувались засобами, які — лагідно кажучи, — мали характер крайніх репресій.

Винародовлення — головною метою царсько-російської політики в Україні.

Під царською російською владою, яка тривала від упадку Української Козацької Республики в 17 сторіччі аж до створення коротко-тривалої Української Народної Республики в 1918 р., ті репресійні засоби були звернені в першу чергу на знищення українського національного опору і проти змагання до національної волі. В цьому царська влада користувалась двома головними методами, іменно, переслідуванням і денаціоналізацією. Зокрема це останнє було головною засадою політики російських автократичних імперіялістів. Розгнузданість практик такої політики можна оцінити по факті, що російські вчені, керуючись більше російським шовінізмом і експанзіонізмом ніж розумінням науки, фальшували навіть історичні події. Вони, подібно як інші російські пропаґандисти, представляли українську історію й культуру в очах зовнішнього світу як частину історії й культури Росії.

Внаслідок цього ще й тепер є люди, які, наприклад, помилково думають, що Київська Держава (у 10—13 столітті), знана в історії теж під назвою „Русь" (від котрої походить назва „Росія", прийнята москвинами під Петром I за свою національну назву після того, як вони поневолили Русь-Україну) була державою російською, не зважаючи на факт, що це була українська держава. Київська Держава, Русь-Україна, дала початок не російській а українській історії й державности.

Заборона вживання української мови.

Для переведення денаціоналізації, цебто русифікації українців, накладано різні обмеження й заборони на саму українську мову. Так в 1863 році заборонено цілковито навіть уживання української мови в літературі, коли то російський міністер внутрішних справ видав проти неї заказ, до якого була додана ще й урядова заява, що „не було, нема і не може бути української мови". І це, не зважаючи на факт, що мільйони людей говорили й писали цею мовою тоді, і ще більше нею користуються сьогодні. Власне в тому часі вже були появилися найкращі зразки поезії в українській мові, написані найбільшим поетом України, славним тепер на ввесь світ Тарасом Шевченком, який, мимоходом згадуючи, умер передчасно (1861) внаслідок російського фізичного й духовного переслідування з тої простої причини, що він був українцем, та проповідував ідею свобідної України, незалежної від російського панування. В кожному разі він був одною з безчисленних жертв російської політики, яка такими, чи іншими методами змагала до ліквідації усіх, хто вірив в ідеал вільної України й демократичної форми правління.

Поняття „народовбивство" як таке тоді ще не існувало, одначе вже тоді в Україні під російською окупацією здійснювано означений ним сьогодні процес.

У тому часі російська влада теж на кожному кроці зупиняла розвиток української культури й науки. Талановиті українські науковці, письменники, артисти й музики, позбавлені росіянами нормальної спроможности виказати свої творчі сили, були приневолені еміґрувати в Москву. Там вони, чи то під примусом чи за намовою, відгравали важну ролю в розвитку російської культури й науки, що признають самі безсторонні авторитети.

Крім цього природні багатства України, цеї прислівної „країни, що тече молоком і медом", російська влада експлоатувала в такий мірі, що обнизила економічний стан пересічного українського селянина й робітника до найнижчого рівня на европейському континенті.

Проте, не зважаючи на безпощадне російське поневолення, винародовлення і визиск українського народу, спрямовані на знищення його національної окремішности і до штучного створення на його місці „одної й неділимої Росії", український нарід після упадку царської Росії вийшов із своєї недолі ще сильнішим і національо свідомішим, з високою культурою, мистецькою літературою, сильно розвиненою історичною традицією, а впарі з цим і з непереможною й рішучою постановою відзискати свої національні вольности та здобути належне йому місце в сімї вільних націй.

Повстання й упадок Української Народної Республики.

Так отже, з розвалом царської російської і австрійсько-угорської імперій при кінці першої світової війни трапилася для українського народу нагода скинути кайдани своєї національної неволі й посягнути по свою національну свободу та незалежність, що вони на ділі й зробили. Їх змагання увінчалися проголошенням Української Народної Республики. Її встановлення серед найбільш неприятливих відносин свідчить про незломну волю українського народу зажити своїм свобідним національним життям.

Та на його нещастя, а з цим і на нещастя для всіх цих ідеалів, на яких базується наш людський поступ і цивілізація, Українській Національній Республиці не судилося довго проіснувати. Як бувало в минулому, так тепер знову українців позбавлено овочів їхнього національного дерева свободи, який вони так довго плекали, підливаючи його не лише уживаним в приповідках потом свого чола, але теж і кров'ю отих безчисленних героїв, які віддали останній свій віддих за святу справу визволення своєї батьківщини.

Заатакована з усіх боків традиційними ворогами України, а зокрема збольшевиченою тоді Росією, знеможена внутрі червоною пятою колоною й ослаблена недостачею потрібних воєнних матеріялів, з армією здесяткованою пошестю тифу, Українська Народня Республика заломилася. Її претенсії на волю для українського народу, базовані на Вилсонівським історичним принципі національного самовизначення, були відкинені післявоєнними, може й добре думаючими, одначе збаламученими аліянтськими політиками, які надармо намагалися створити тривалий світовий лад, опертий на мирі, свободі й демократії. Наступив ще один поділ України. Переважна частина України підпала під владу большевиків. Польща загорнула львину частину Західної України, а її рештки у формі Карпатської України зайняла Чехословаччина, тоді як частини, що творили Буковину й Басарабію, забрала Румунія.

Проте, всі терпіння, яких опісля українці зазнали під Польщею, включаючи знані цілому світові „пацифікації" та всі гноблення, на які вони були здані під румунами і навіть чехословаками, були малі в порівнанні з цим, що вони мусіли пережити впродовж останніх кількох десятиріч під советським російським пануванням.

Знищення українців як окремої національної спільноти — головна ціль советсько-російських володарів.

Коли за часів царської Росії винародовлення було основною російською політикою у відношенні до України і тільки зі спорадичним народовбиством, але без окремого пляну, то в теперішньому часі під советським російським режімом намагане винародовлення, а зокрема поневолення українського народу прибрало найгострішу форму, а саме форму народовбивства. Всупереч розреклямованим концесіям етнографічної натури для українців з боку советських володарів, нищення українців, як окремої національної, культурної і релігійної спільноти стало пляновою і безоглядно виконуваною політикою Кремля.

Зпочатку оце народовбивство було роблене навмання з характером децентралізації. Його, в часах безпосередньо після української визвольної війни, переводили поодинокі червоні російські армії або банди, головно ославлена Чека (після якої по черзі наступали ҐПУ, опісля НКВД і МВД — кожне щораз більше ганебне), цебто тайні поліційні відділи, які не мали ще спеціяльних вказівок з одного центру, і керувались ненавистю до таких, що боронили української справи й демократії та вбивали і тортурували на смерть на ліво й на право кожного підозрілого в прихильности до українства.

Коли після української визвольної війни привернено деякий спокій і коли Совети поросли в силу, перед якою українські повстанці мусіли ховатися, советські володарі, прінціпові, безоглядні та безпощадні, тепер вони обережно вступали на свіжо завойований ґрунт і пробували загодити українців наперед придуманими деякими культурними уступками.

Проте, швидко з цілою силою виявилася нестійкість їхнього погляду, що українців можна зловити на лестливі слова та що вони задовольняться самими тільки окрушинами, а не цілим бохонцем свободи.

(Закінчення буде.)

*) Цей Меморіял був переданий Генеральному Секретарові О.О.Д., і головам делегацій американських країн, з яких представники українців підписали Меморіял. Він теж був висланий п-ні Елінор Рузвелт, голові Комісії Людських Прав О.О.Д., що тепер радить в Женеві.

Д-р Роман Осінчук.

Дещо про здоровний стан нашого народу

І. Перед війною — в Західній Україні.

Оцінка народного здоровя на наших землях це незвичайно трудна справа. Для нього потрібно усіх модерних здоровних державних установ і докладних статистичних даних, якими може розпоряджати лише державна влада і це влада багатшої країни. В умовинах бездержавного народу трудно мати добре вироблений погляд на справу здоровя, бо чужий уряд не лише не має на ввазі такі дані збирати, але з огляду на свою специфічну, винародовляючу політику навіть зібрані дані затемнювати та подавати у фальшивій формі. Це ми нераз мали нагоду переконатися про такі фальшиві статистики народного здоровя на наших землях під Польщею. Польські чинники подавали статистичні дані з найкраще обслугуваних лікарями і лікувальними чи профіляктичними установами своїх національних теренів, які зовсім не насвітлювали здоровних умовин на наших землях. Для прикладу наведу хочби статистику смертности від туберкульози, яка офіяльно виносила в різних роках від 12-16 на 10.000 населення, тоді, коли в дійсності навіть на польських теренах вона була куди більша, а на наших землях за обсерваціями українського Гігієнічного Товариства ця смертність доходила в деяких повітах чи округах до 42 на 10.000 населення.

Тому, обговорюючи у „Свободі" різні суспільно-здоровні питання, буде теж до речі і питання здоровя нашого народу, а ще краще нашої еміграції.

Народне здоровя залежить від різних факторів, таких, як спадковість, здоровно - профіяктична освіта народу, здоровне виховання дітей, клімат, умовини побуту й праці, кількість і якість лікарів та медичних сестер, їхнє суспільно-здоровне виховання, здоровна опіка державних чинників, діяльність різних доброчинних організацій, економічний стан народу, відживлювання і т.п. Якщо взяти до уваги вище вичислені фактори, то ми можемо сміло сказати, що в нас під оглядом здоровя усі ці фактори недомагали. Найбільшим однак недомаганням був брак належної опіки з боку державних чинників, які всі здоровні питання координують та ними керують. Державний буджет на здоровні цілі народу в Польщі був смішно малий і видаток на одного чоловіка був заледво сотиковий, тоді, коли в Америці випадає лише з державного буджету по кілька долярів на чоловіка. А цих грубих більонів, що мають до розпоряджування на цілі здоровя всякі численні американські приватні установи, не можна взагалі порівнювати. Коли ж взяти до уваги, що буджет в Польщі йшов передовсім на потреби корінно польського населення, то тоді можуть читачі зрозуміти, що навіть т. зв. осередки здоровя влаштовані лише по більших містах, були паперовими установами і жадної діяльності не проявляли. І саме в таких умовинах державної опіки, до цього по першій світовій війні, здоровя нашого народу почало щораз більше занепадати.

Роздрібнювання наших, вже й так вузьких нив, брак індустріялізації й відплив злишних сил до фабрик і міста, страшні знищення країни хуртовиною першої світової війни та великі податки на потреби держави були причиною нужди наших селянських мас. Багатьом з наших селян приходилося жити цілими роками в землянках на розриті гранатами своїй землі, багатьом приходилось кілька літ по війні на пів голодувати, а це все підкошувало здоровя, особливо дітей. І тому по першій війні прийшла фаза страшних епідемій, поширення туберкульози, ревматизму, всіляких дитячих хворіб інфекційних і хронічних, рахіту, скрофульози, авітоміноз та в деяких околицях венеричних хворіб, як залишок перемаршу всяких, воєнних армій. Це все створювало дуже прикрий стан народного здоровя тимбільше, що був великий брак українських лікарів, яким теж загороджувала право до студій на державних університетах польська шовіністична політика.

Але український нарід і в цьому страшному положенні виявив багато снаги й розуміння справи. Медичний факультет українського Тайного Університету у Львові за свого кількалітнього існування давши дворічну підготовку в медицині, а особливо давши відповідний національно-суспільний гарт для своїх студентів, вислав їх на клінічні студії за кордон і за кілька літ повернуло до краю кілька десятків добрих лікарів і громадян, що стали до праці на здоровному відтинку. Кадри українського лікарського світу, зорганізованого в Українськім Лікарськім Товаристві у Львові, поволи теж зростали. Народна Лічниця, яка спочатку була лише малою амбуляторією, завдяки жертвенній та дармовій праці наших лікарів, виросла в щораз більшу Поліклініку, а вкінці здобулася на будову гарного українського шпиталя, що започаткував свою працю в 1938 році. Живець — Черче, український Курорт, відіграв чималу ролю в лікуванні ревматичних захворувань нашого селянства й робітництва, але найважнішу ролю відіграло засноване в 1929 р. Українське Гігієнічне Товариство під проводом бл. п. професора Панчишина. У співпраці з лікарями на провінції, свою працю несло це товариство безпосередньо в нарід, закладаючи по краю свої філії, порадні, амбуляторії та туберкульозні диспансері, збираючи матеріяли про стан народного здоровя та вдаряючи безпосередньо по суспільних хворобах своїм живим словом, вияснюючи докладно причини хворіб й засоби оборони. Цій справі служили численні виклади, рухомі вистави, летючки, популярні книжочки і часопис „Народне Здоровя". Цій справі прислужились немало теж наші часописи вміщаючи чимало популярних статтей наших лікарів та наші культурні установи, що з гігієнічним товариством радо співпрацювали.

Безперечно, що вислід був вже замітний. Стан народного здоровя кращав, можна сказати, з року на рік. Нарід радо слухав рад наших лікарів, радо сприймав ради Укр. Гігієнічного Товариства і сам почав організувати вже по селах санітарно - гігієнічні освітні гуртки, до яких нераз вчащали зі своїми докладами лікарі. Останнім здобутком Українського Гігієнічного Товариства було створення в горах туберкульозної Народної Санаторії, саме перед вибухом війни.

На жаль не довго прийшлось глядіти на поступ народного здоровя, яке сам народ взяв у свої руки. Прийшла друга війна, а з нею новий здоровний катаклізм.

ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ФЕДЬКА ГУСКИ.

(Докінчення зо сторони 2-гої)

ша вперся ногою в комин) і пішла рвать, цок-цок — впорав десятину, а хіба нахайзяйнуєш з нашою кобилкою, і коли ти її батогом, а вона тобі й амортизацію просить.

— Або ще факт, — Манька наша. Мені соромно до неї підступати: засмоктана, худа, в кізяках, наче з барди вилізла. Ну, а так подумайте собі, не дай всього та делегація з-за кордону до нас у Гнидівку зайде та дипломатичним голосом запитає:

— „Ану, товаришу Книшу, господарство своє покажіть нам, будь ласка".

— Мені, папаню, аж страшно подумати. Це не корова, а прямо таки підрив авторитету, непорозуміння в нашій сільско - господарській системі. Ви, папаню, дайте мені корову швайцарської породи, хлів з німецькою підлогою та дахом голяндським, то я такого покажу, що хоч і самій американській делегації, так носа втру...

На печі було тепло й Андруша знову солодко посміхнув і, вже сонно, скаазв далі:

— Таку ж не... радіс... ну ка... три... ну ми ба.. чимо..., коли глянем... о на наше три... біля По... ки ми... не... п.. р.. е...

Андруша солодко позіхнув утрете й... заснув.

Батько довго сидів за столом і сумно хитав головою.

Надвечір Андруша прокинувся, протер рукою очі, потягся, почухав потилицю і зліз додолу. Взувся й вийшов надвір, узяв вила й пішов до хліву.

„Треба вже старого поратувати, а то знову дискусію увечері підніме" — думав про себе.

Підійшов до хліву й став на порозі. Манька по коліна стояла в кузяках, і сум пройняв Андрушку, — він кинув вила й промовив:

— Хай йому біс — ще й сам загрузнеш у цьому болоті нашої темноти та некультурности, — і пішов до сельбуду.

Батько уздрів його ,коли він уже ,був далеченько, стиснув кулак і посварився вслід.

— Дуже ти в мене здоровий вродився, сукин син, як воляка, а то я тобі приклав би цю „ініціятиву", — і батько показав Андрущі здоровенний кулак.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — **Річні збори** Тов. Запорозька Січ, від. 305, відбудуться 21. грудня зараз по Сл. Божій, в церковній гали. Просимо членів прийти на означений час і виплатити свої залеглости. Контроля дасть звіт з приходів і розходів по чім буде вибір уряду на 1948 рік. — І. Годованець, предс.; М. Тихоневич, кас.; М. Гентош, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Повідомляємо всіх членів і членниць Тов. Любов, від. 370, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в церковній галі, 127 Парк ул., зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів хоч раз на рік прийти на збори і вислухати звіти уряду та вибрати уряд на 1948 рік. Маємо також інші справи до полагодження, тому ваша явність конечна. У. Н. Союз веде тепер кампанію за збільшення членів до 50 тисяч, тож просимо вас помогти приєднувати якнайбільше нових членів. Просимо привести зі собою хоч по одному новому членові. — За уряд: П. Волянюк, предс.; В. Гіна, секр.; В. Колисняк, кас.

ДЕРБИ, КОНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 23, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні, в Ігел Гол, 229 Мейн ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо багато справ до полагодження. — За уряд: Т. Захарцевич, предс.; А. Пщезкович, кас.; І. Бінковський, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома місцевим і позамісцевим членам і членицям, що **Річні збори** відбудуться в суботу, 20. грудня, точно в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Гали, 279 Кінґс Гайвей Вест. Просимо хоч раз на рік зійтись на час і вислухати звіту урядників та вибрати уряд на 1948 рік. Не забувайте приєднувати нових членів. Кожний член повинен зложити свою жертву на пресовий фонд Свободи, а дотепер тільки 2 члени зложили свою жертву. — За уряд: Ю. Гоголь, предс.; М. Сендлік, кас.; П. Дудко, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 1. пополудні, під ч. 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти численно на збори, бо буде звіт контр. комісії за цілий рік і вибір уряду на 1948 рік. Кожний член обовязково повинен прийти хоч раз на рік на збори. — За уряд: А. Вишиваний, предс.; О. Бабяк, кас.; С. Чорномаз, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — **Річні збори** відділу 312 відбудуться в суботу, 20. грудня, в год. 7:30 ввечір, в церковній гали при Делмор Еве. Просимо всіх членів і членниць явитися на означений час, бо є багато справ до полагодження і буде вибір уряду на 1948 рік. — За уряд: Дацко, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 1. попол., в гали парохіяльній, 235 Карбонь улиця. Уряд просить членів явитися на збори бо є важні справи до полагодження. — А. Данилюк, секр.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 21. грудня в 6. год. ввечір, в українській церковній гали, 74 Лаурел Стріт. Просимо членів прийти на час, членів, котрі довгують, щоб вирівнали свій довг. Довголітні члени знають нашу організацію, які добродійства сповняє для своїх членів. Отож повинні хоч одного члена зі собою на збори привести. — В. Шпула, предс.; О. Костюк, секр.

РАНКІН, ПА. — Бр. св. Григорія, від. 24, подає до відома, місцевим і позамісцевим членам, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в 2. годині по пол., в домівці А. Круль. Проситься прийти хоч раз в році на означений час. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. Буде справоздання уряду і контролі за 1947 рік. Проситься також старатись о приєднання нових членів до Бр. і У.Н.Союзу. — Анна Круль, предс.; Анна Кулавір, кас.; Н. Щур, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — **Річні збори** Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в суботу, 20. грудня, в год. 7. ввечір. Збори відбудуться в Тов. Домі і на цих зборах буде вибір уряду на рік 1948. Проситься усіх членів прибути на означений час, тому, бо на цих зборах буде багато ріжних справ до вирішення. — Н. Кучмій, предс.; М. Парута, фін. секр.; П. Коктун, кас.; В. Іванців, рек. секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21-го грудня, в год. 1. попол., в „пар- грудня, в год. 1. попол., в парохіяльній галі. Просимо членів хоч раз на рік прийти на збори, вислухати звіту урядників і контр. комісії і вибрати уряд на 1948 рік. З нагоди кампанії приєднування нових членів, треба всім членам вписати хоч одного нового члена. Хто приєднає нового члена дістане нагороду від У.Н.Союзу. — Ф. Сагатій, предс.; М. Підгайний, кас.; Ст. Колодруб, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — **Річні збори** Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 21. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо всіх члеів прийти на ті збори і вислухати звітів уряду і контролі та вибрати уряд на 1948 рік. — **Уряд.**

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, точно в год. 2. попол., в гали парохіяльній 803 Фронт стріт. Просимо членів прийти на ці збори, буде звіт уряду за 1947 рік, тай звіт контрольної комісії. Тай вибір уряду на 1948 рік, як також з нагоди кампанії приєднування нових членів, щоби виповнити квоту нашого відділу. Тому просимо членів старатись про те, щоби наш відділ не лишився останнім в Союзовій справі. — В. Ракочий, прд.; І. Рудакевич, кас.; І. Делорак, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Сестр. св. Ольги, від. 318, повідомляє всіх своїх членниць та членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні, в гали церковній. Просимо всіх прийти хоч раз на рік на збори, вислухати звіту уряду і контролі та вибрати уряд на 1948 рік. — За уряд: Н. Маслюк, предс.; В. Дворнік, кас.; І. Бровак, секр.

ОКСФОРД, Н. ДЖ. — Тов. Св. О. Николая, від. 174, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 2. попол. в укр. гали під ч. 122 Вол. Стріт. На деннім порядку буде вибір уряду на 1948 рік і приймання нових членів. Не явившийся член заплатить кари $1.00 а урядник $2.00. — Н. Коваль, предс.; А. Саврон, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Тов. Т. Шевченка, від. 73, повідомляє усіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, о год. 2. попол., Ангерст і Колвел улицях. Взиваємо всіх членів хотяй раз врік прийти на збори, вирівнати залеглости, домагатись звіту від старого уряду і вибрати уряд на біжучий рік, також є справа виплати запомог членам, що збори мусять вирішити. — Від. Уряд.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні, в галі церковній на Рузвелт Еве. Просимо всіх членів, довгуючих і не довгуючих, прийти на ці останні цего року збори і заплатити свою належитість. Нові члени також мають вже цего місяця платити свої вкладки. Нові члени, котрі ще ни принесли своїх аплікацій, щоби були ласкаві принести на ці збори. Хто хоче вступити в члени У. Н. Союзу, хай прийде на ці збори або до секретаря: John Markowicz, 46 Hsywork Ave., Carteret, N. J. Telf. 7-6458. — І. Савчак, пр.; П. Білінський, кас.; І. Маркович, секр.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, повідомляє своїх членів і членниць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в Укр. Домі на 14 вул., в годині 2:30 пополудні. На деннім порядку буде звіт уряду з цілого року, вибір уряду на 1948 рік і інші важні справи. З нагоди кампанії приєднування нових членів треба кожному членови застановитись, чи його діти, або внуки є вписані до Союзу. Кожний член повинен приєднати на річні збори хоч одного нового члена, а дістане нагороду. — За уряд: І. Бабан, предс.; М. Земледух, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Тов. ім. Стефана Мильничука, від. 331, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на ці збори, бо буде річний звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1948 рік. — М. Ключка, предс.; П. Човек, кас.; А. Романюк, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться 21. грудня, в год. 2. попол., в галі церковній, 47 Гові Еве. Взиваємо всіх членів прийти на збори хоч раз на рік, бо буде звіт урядників і вибір уряду на наступний рік. — За уряд: В. Сметана, предс.; М. Табачук, секр.-кас.; В. Бродський, рек. секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, у гали церковній зараз по Службі Божій. Буде вибір уряду на 1948 рік. — Н. Володка, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 20. грудня, в год. 8. ввечір, в церковній гали св. Юрія, 33 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — **Річні збори** Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні, в церковній гали на Грінвіч Еве. Просимо всіх членів і членниць, місцевих і позамісцевих, прийти на ці збори і вислухати звіту уряду і контр. комісії на вибрати уряд на 1948 рік. Старaймося за цей короткий час ще виповнити свою квоту в приєднуванні нових членів. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — **Річні збори** Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 20. грудня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-24 — 30 Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членниць явитися на збори. Буде звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1948 рік. Довгуючих членів просимо вирівнати свій довг. — За уряд: М. Галан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Баринч, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх членниць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 3. пополудні, в гали У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членниць прийти на означений час, бо буде звіт контр. комісії, вибір уряду на 1948 рік і інші важні справи до полагодження. Просимо приєднувати нових членниць до Союзу і Сестр. а також вписувати свої діти до Союзу, а дістанете відповідну нагороду. — За уряд: А. Пограничяна, предс.; А. Огар, кас.; А. Гнатюк, секр.

ВЕСТ НЮ Йорк. — Тов. Свобода, від. 194, подає до відома членам, що **річні збори** відбудуться 20. грудня, під ч. 350 Вест 41. ул., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на збори, а довгуючих просимо вирівнати свої залеглости. Маємо багато справ до полагодження і буде звіт уряду за 1947 рік та вибір уряду на 1948 рік. — Н. Марків, предс.; Т. Пітула, кас.; С. Гнатишин, секр.

НАЙСТАВН, ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Повідомляємо, що **річні збори** Бр. св. Володимира, від. 105, відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 3. пополудні, в галі Укр. Громади, 2051 Ровен ул. Буде звіт контролі і вибір уряду на 1948 рік. Ваша приявність конечна. — О. Волчек, пр.; Д. Слободян, фін. секр.; С. Слободян, рек секр.

ПЕРТ АМБОЙ, С. ДЖ. — **Річні збори** Бр. св. О. Николая, від. 104, відбудуться 21. грудня, точно в годині 3. пополудні, в гали де звичайно. Просимо всіх члинів прийти на ці збори, бо буде звіт за 6 місяців уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1948 рік. — М. Вітик, пр.; М. Зельвак, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ВАСИЛЬ МЕДВІДЬ,
на вигнанні, зі села Смерек (*Smerek*), Ліського повіту пошукує вуйка своєї жінки
ВАСИЛЯ НИКОЛИШАК
(NYKOLYSZAK)
зі села Ветлина, тогож повіту. Перебуває в Канаді. Хто знає про него, або він сам, прошу повідомити його на адресу його стрийка:
GEORGE MEDWID
Smoke Run, Pa., U. S. A.

ПАСАЦЬКИЙ ДАНИЛО
(син Михайла)
з села Олеші, повіт Товмач, пошукує стриєчного брата
СЕМЕНІВ МИКОЛИ
(син Павла)
з села Олеші, повіт Товмач. Прошу голоситись до:
TELLE KACZUR
2197 Rose St., Baltimore, Md.

ТАРЗАН, ч. 1748. Небезпека на даху.

Коли перестрашена Джена зрозуміла своє положення, вона податися до вікна.

Та вона зрозуміла, що лише Тарзан міг витримати на розбурханих филях.

Нагло леопард, скинений вітром з дерева, почав летіти вділ...

...і загаркавши зо страху та злости, усадовився на колибі.